

MOOS-BJERRE
& LANGE

Danmarks Biblioteksforening

**Medborgerskab og mønsterbrydning
- opinionsmåling 2016**

Indholdsfortegnelse

1. Sammenfatning.....	3
2. Biblioteksbrug, socialt udsatte og mønsterbrydere.....	5
3. Indvandrere og efterkommeres biblioteksbrug.....	9
4. Biblioteksbrug og medborgerskab.....	17
5. Om undersøgelsen.....	20

1. Sammenfatning

- Biblioteket gør en større forskel for personer, der 1) ikke er fra uddannelsesvante hjem, 2) kommer fra ressourcetsvage hjem, 3) er indvandrere eller efterkommere og 4) er opvokset med andet familiesprog end dansk.
- Biblioteket understøtter **uddannelse**. Mere for **indvandrere og efterkommere** (71 %) end personer med dansk oprindelse (40 %). Især **kvindelige** indvandrere og efterkommere (75 %).
- **Bibliotekspersonalet** spiller tilsyneladende en væsentlig rolle for de indvandrere og efterkommere, der får en uddannelse. 54 % af indvandrere og efterkommere oplever, at bibliotekspersonale har hjulpet med at gennemføre skole og uddannelse mod 25 % af personer med dansk oprindelse.
- Personer fra hjem hvor det primært talte sprog er andet end dansk har da også i højere grad oplevet sig **hjulpet af bibliotekspersonale** til at gennemføre skole og uddannelse.
- Indvandrere og efterkommere benytter i højere grad end personer med dansk oprindelse biblioteket til **vidensformål (45 %) og børnerelaterede tilbud (23 %)**. De tilsvarende brugsformål er primære for henholdsvis 35 % og 12 % af personer med dansk oprindelse. Personer med dansk oprindelse har i langt højere grad oplevelser og underholdning i top som brugsformål (47 %).
- Indvandrere og efterkommere (68 %) oplever i højere grad end personer med dansk oprindelse (51 %) at blive en **del af et fællesskab** på biblioteket.

1. Sammenfatning

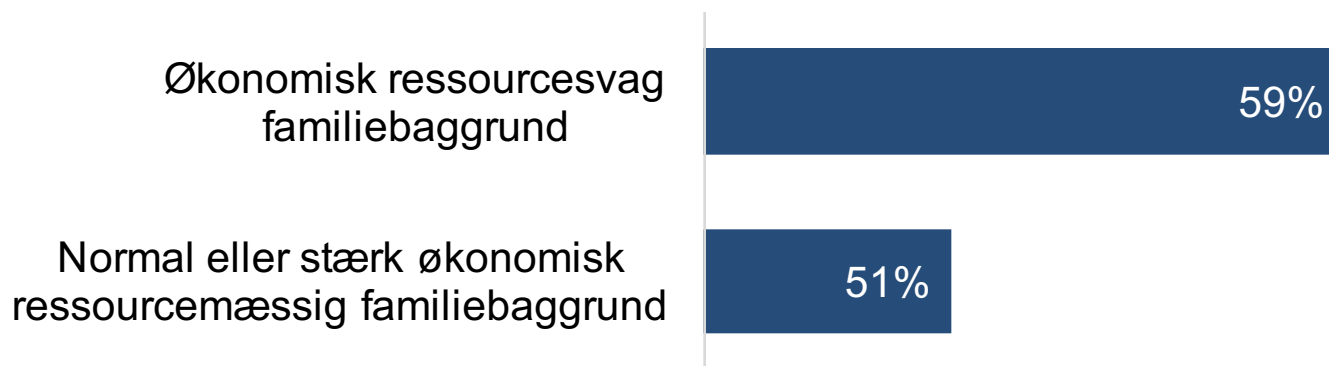
- I analysen er der set nærmere på **mønsterbrydere**, der her er defineret som personer, der opnår en væsentlig højere uddannelse end sine forældre. *En typisk mønsterbryder* har opnået en mellemlang eller lang videregående uddannelse, og har forældre med folkeskole eller ungdomsuddannelse som højest afsluttede skolegang.
- **Mønsterbrydere** oplever i højere grad end andre personer, at **biblioteker får dem til at læse mere**, end de ellers ville have gjort. Det gælder for 69 % af mønsterbryderne og 62 % af andre.
- Biblioteket bidrager med **kendskab til samfundet** og til en følelse af **at være en del af et fællesskab**.
- **Personer fra økonomisk ressourcesvage hjem** oplever i højere grad end personer fra ressourcestærke hjem, at biblioteket bidrager til, at man oplever at være del af et fællesskab. Det oplever 59 % fra en ressourcesvag baggrund mod 51 % fra ressourcestærk baggrund.
- **Foreningsliv og biblioteksbrug** følges ad på den måde, at hyppige biblioteksbrugere oftere end andre er medlemmer af og aktive frivillige i foreninger og velgørende organisationer. eller som frivillige ressourcer i foreninger og organisationer end sjældne biblioteksbrugere er. 27 % af ugentlige eller månedlige biblioteksbrugere er medlem af en velgørende organisation mod 8 % af de personer der sjældent eller aldrig benytter biblioteket.

2. Biblioteksbrug og socialt udsatte

Respondenterne er spurgt til deres families økonomiske ressourcesituation, mens de var barn og ung. Undersøgelsen viser nogle afgørende forskelle mellem dem som kommer fra en økonomisk dårligere stillet familie, og dem som vurderer, at de kommer fra en normal eller stærk økonomisk baggrund. Det fremgår blandt andet, at dem fra en relativt dårligere stillet familie i højere grad oplever, at biblioteket får en til at føle sig som en del af et fællesskab end de øvrige.

Biblioteket medvirker til en oplevelse af, at man er en del af et fællesskab

Procentandel der har svaret "Enig" eller "Meget enig"

Økonomisk ressourcemæssig baggrund er afdækket med spørgsmålet "Hvis du tænker tilbage på din barndom, vil du sige at din familie havde flere eller færre penge end en typisk familie i Danmark?"

Biblioteket får særligt ”mønsterbrydere” til at læse mere

Mønsterbrydere, dvs. personer, som har opnået en væsentlig højere uddannelse end deres forældre, oplever i højere grad end de øvrige, at biblioteket får dem til at læse mere.

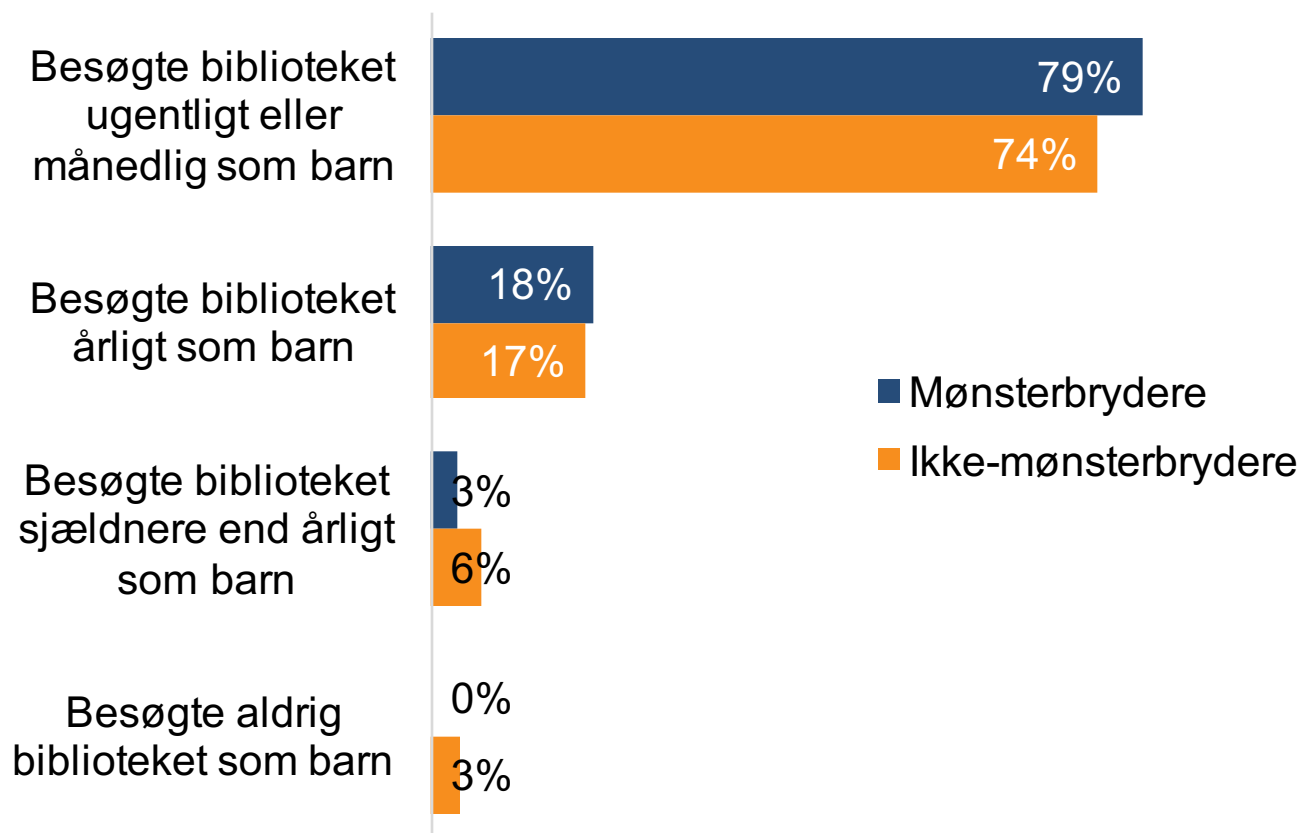
Biblioteket bidrager positivt til at få mig til at læse mere

Procentandel der har svaret ”Enig” eller ”Meget enig”

Mønsterbrydere er her defineret som personer, der har opnået væsentligt højere uddannelsesniveau end den af deres forældre, som har det højeste uddannelsesniveau.

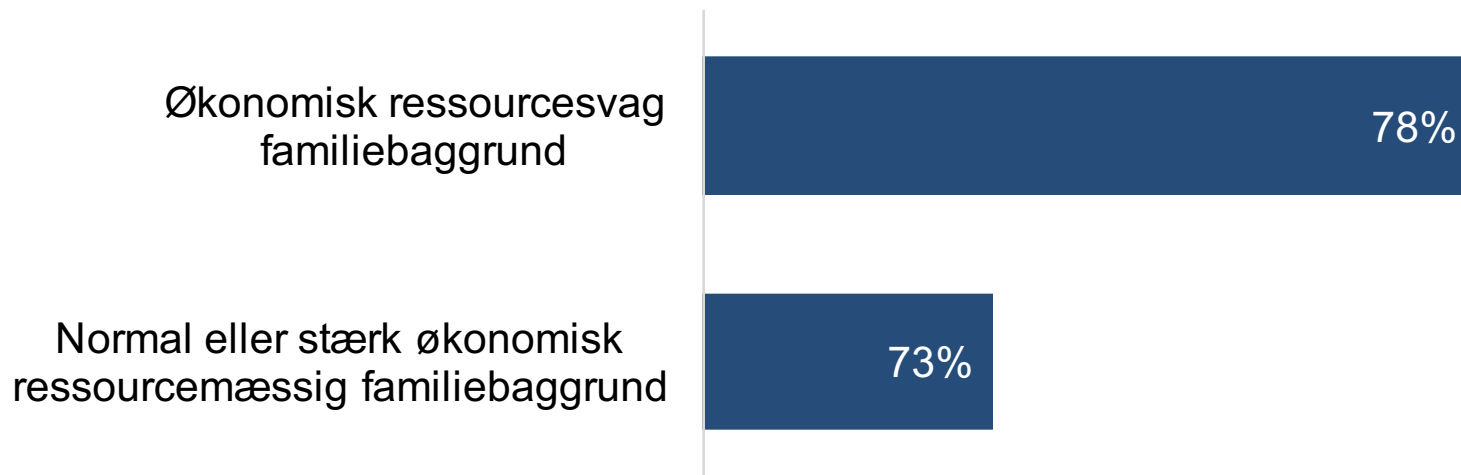
Hyppigt biblioteksbrug i barndommen hænger sammen med flere mønsterbrydere

Sandsynligheden for at være mønsterbryder stiger, hvis man er kommet på biblioteket hyppigt som barn.

Biblioteket bidrager med kendskab til samfundet

Biblioteket medvirker til en oplevelse af, at man får kendskab til samfundet

Procentandel der har svaret "Enig" eller "Meget enig"

Særligt folk fra ressourcsvg familier oplever at være en del af et fællesskab på biblioteket. 78% af de respondenter, som kommer fra en økonomisk dårligere stillet familie svarer, at biblioteket medvirker til en oplevelse af, at man får kendskab til samfundet

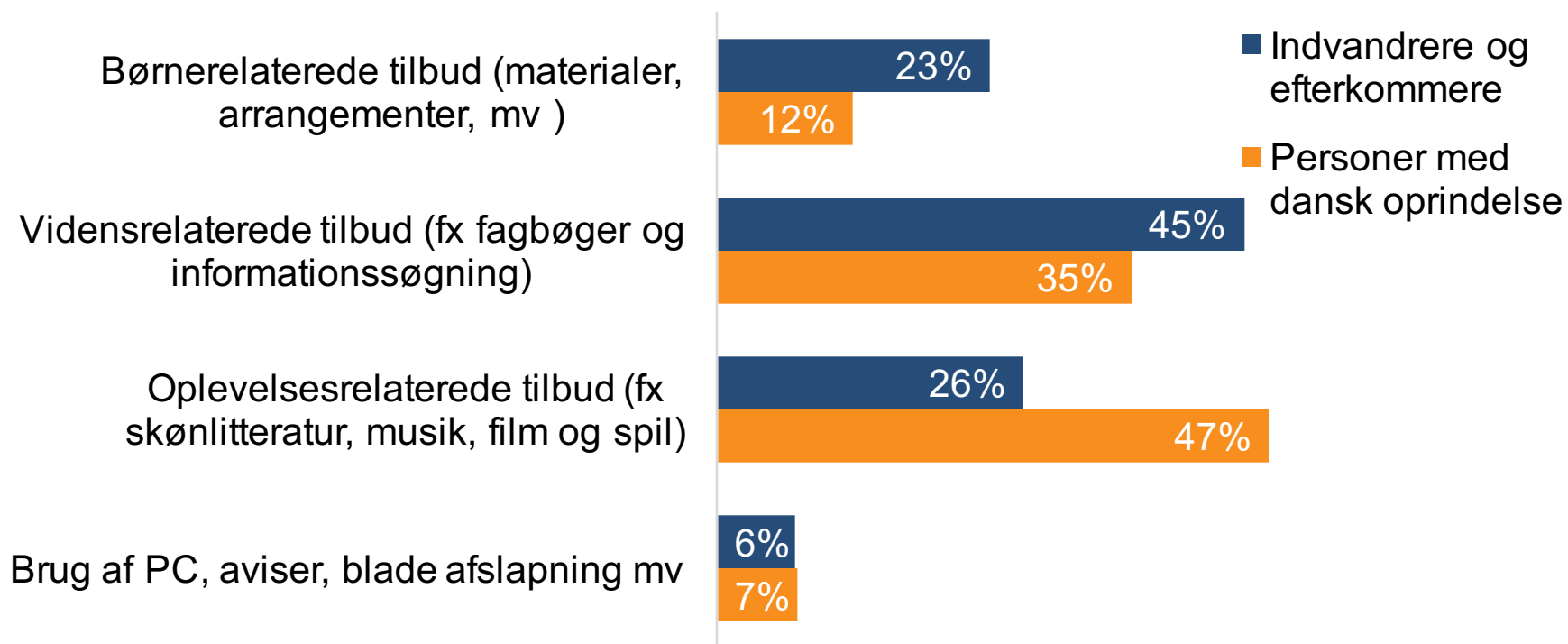

3. Indvandrere og efterkommeres biblioteksbrug

Indvandrere og efterkommere bruger især biblioteket til at opnå viden

Primære brugsformål på biblioteket

I undersøgelsen svarer en stor del af personerne med dansk oprindelse, at de primært bruger bibliotekets oplevelsesrelaterede tilbud. For gruppen af indvandrere og efterkommere er det derimod primært de vidensrelaterede tilbud som bliver brugt, mens en langt mindre andel bruger de oplevelsesrelaterede tilbud.

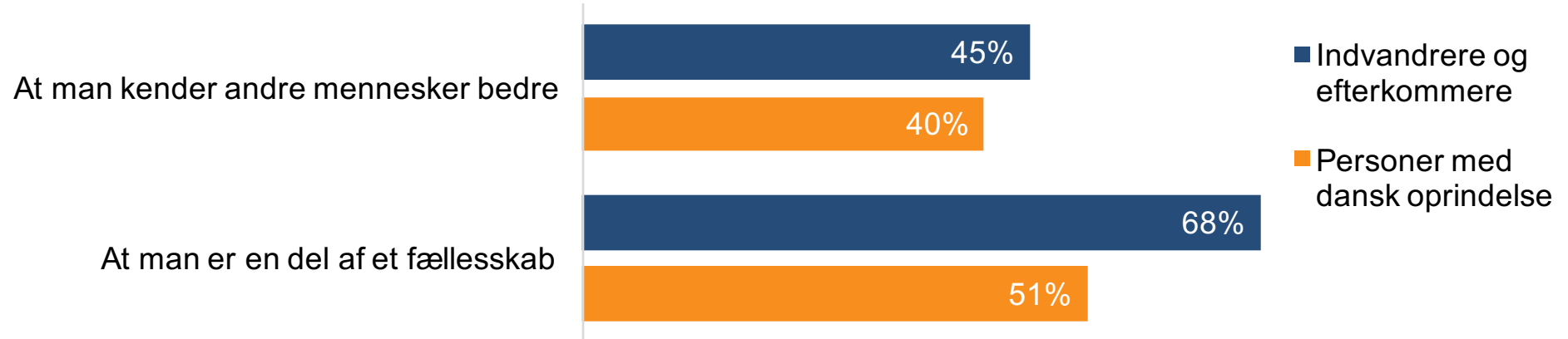

Indvandrere er her defineret som personer, der har andet nationalt fødested end Danmark, mens efterkommere er født i Danmark, men har mindst en forælder, der har andet fødested end Danmark.

Indvandrere og efterkommere oplever i højere grad end danskere at blive en del af et fællesskab på biblioteket

Mange indvandrere og efterkommere oplever at biblioteket bidrager til en oplevelse af, at man er en del af et fællesskab.

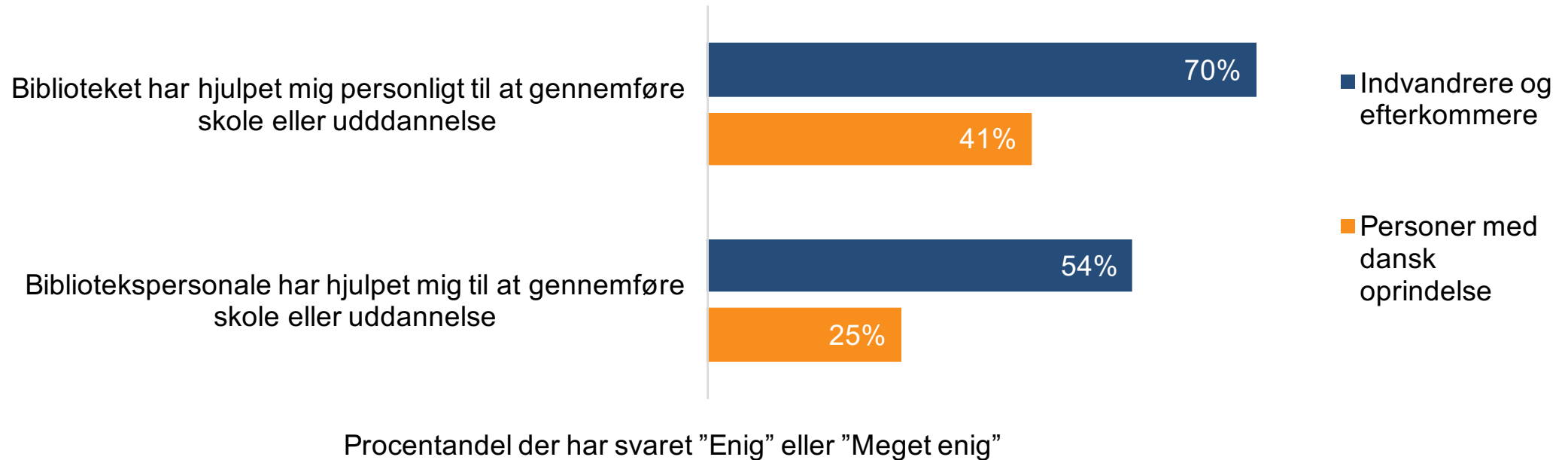
I hvilken grad vil du sige, at biblioteket medvirker til en oplevelse af...?

Procentandel, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad"

Biblioteket understøtter uddannelse – særligt hos indvandrere og efterkommere

Undersøgelsen viser, at en stor andel af indvandrere og efterkommere oplever at biblioteket og bibliotekspersonalet har hjulpet dem personligt med at gennemføre en uddannelse.

Forskelle mellem kvindelige og mandlige indvandrere og efterkommere

Undersøgelsen viser, at det især er kvindelige indvandrere og efterkommere som har oplevet at biblioteket har hjulpet dem til at gennemføre skole eller uddannelse.

Biblioteket har hjulpet mig personligt til at gennemføre skole eller uddannelse

Kvindelige indvandrere og efterkommere

75%

Mandlige indvandrere og efterkommere

62%

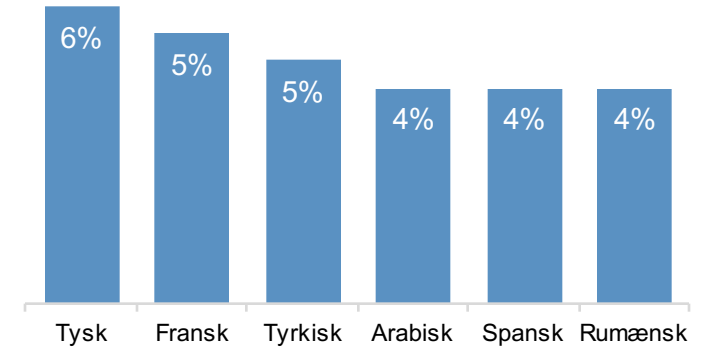
Procentandel der har svaret "Enig" eller "Meget enig"

Forskelle på hvilket sprog der blev talt i barndomshjemmet

Det er især de indvandrere og efterkommere, som kommer fra hjem, hvor der ikke blev talt dansk, som oplever biblioteket som en støtte i forbindelse med uddannelse.

Hyppigst forekomne andre sprog

Bibliotekspersonale har hjulpet mig til at gennemføre skole eller uddannelse

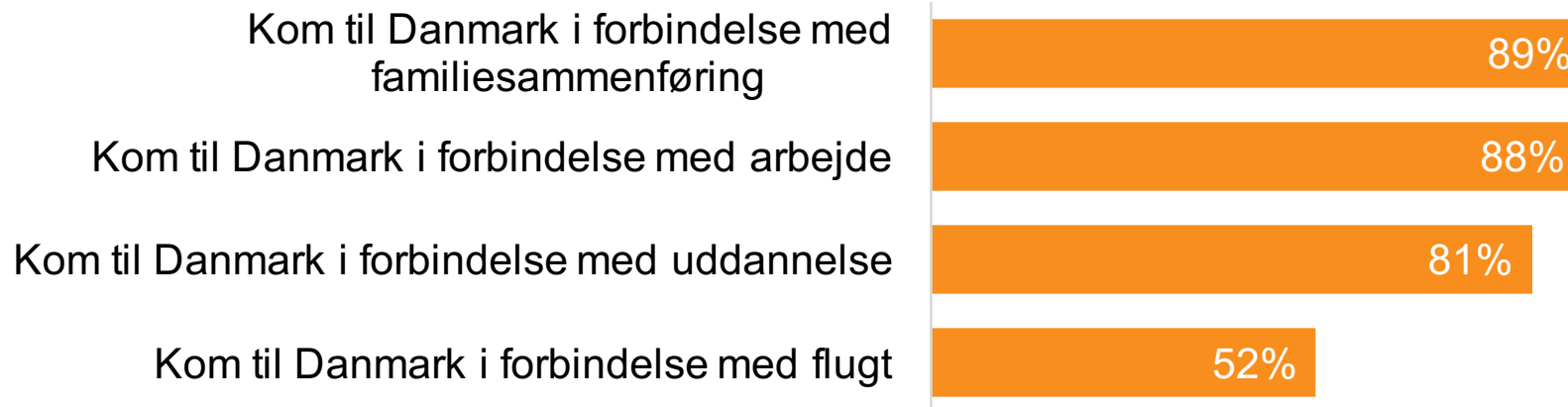

Procentandel der har svaret "Enig" eller "Meget enig"

Forskelle på årsag til at man flyttede til Danmark

De indvandrere og efterkommere, som er kommet til Danmark som flygtninge, oplever i markant lavere grad at biblioteket får dem til at læse mere.

Biblioteket bidrager positivt til at få mig til at læse

Procentandel der har svaret "Enig" eller "Meget enig"

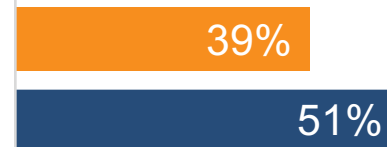
Biblioteket oplyser borgerne om samfundsforhold

En højere andel af indvandrere og efterkommere oplever at biblioteket giver dem kendskab til samfundet og lærer dem om Danmark, dansk kultur og demokrati end andelen af danskere.

Biblioteket medvirker til en oplevelse af at man får kendskab til samfundet

På danske folkebiblioteker har jeg lært om Danmark, dansk kultur og demokrati

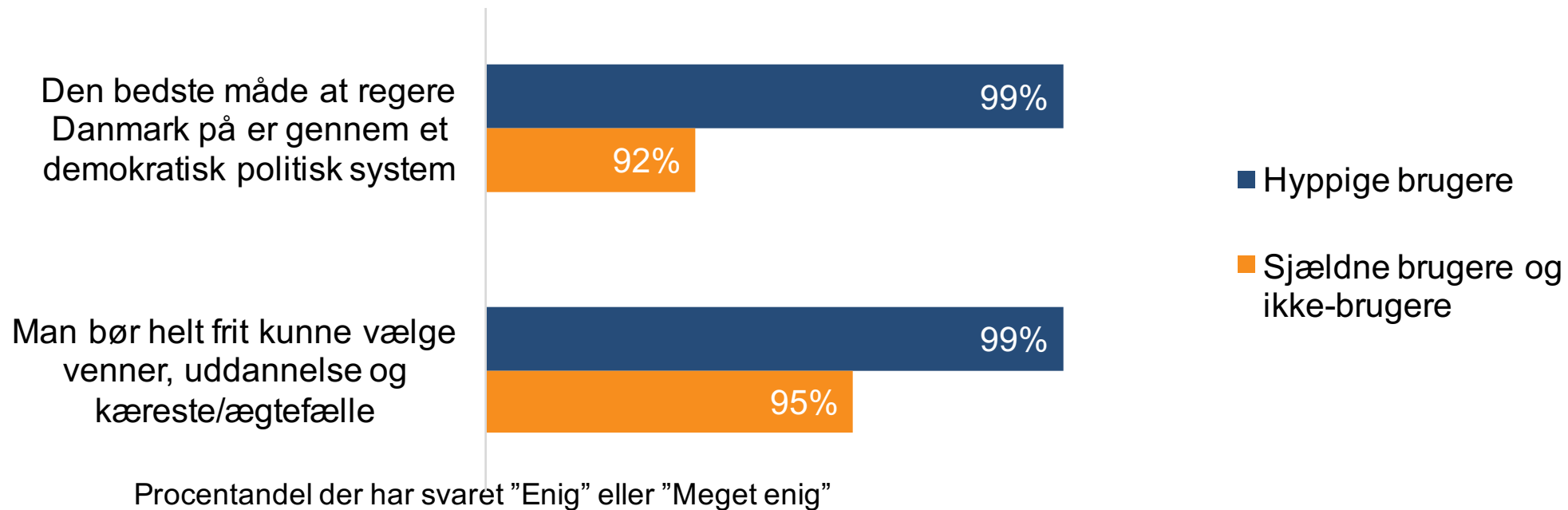
■ Personer med dansk oprindelse

■ Indvandrere og efterkommere

Procentandel der har svaret "Enig" eller "Meget enig"

Indvandrere og efterkommeres biblioteksbrug og tilslutning til demokratiske værdier

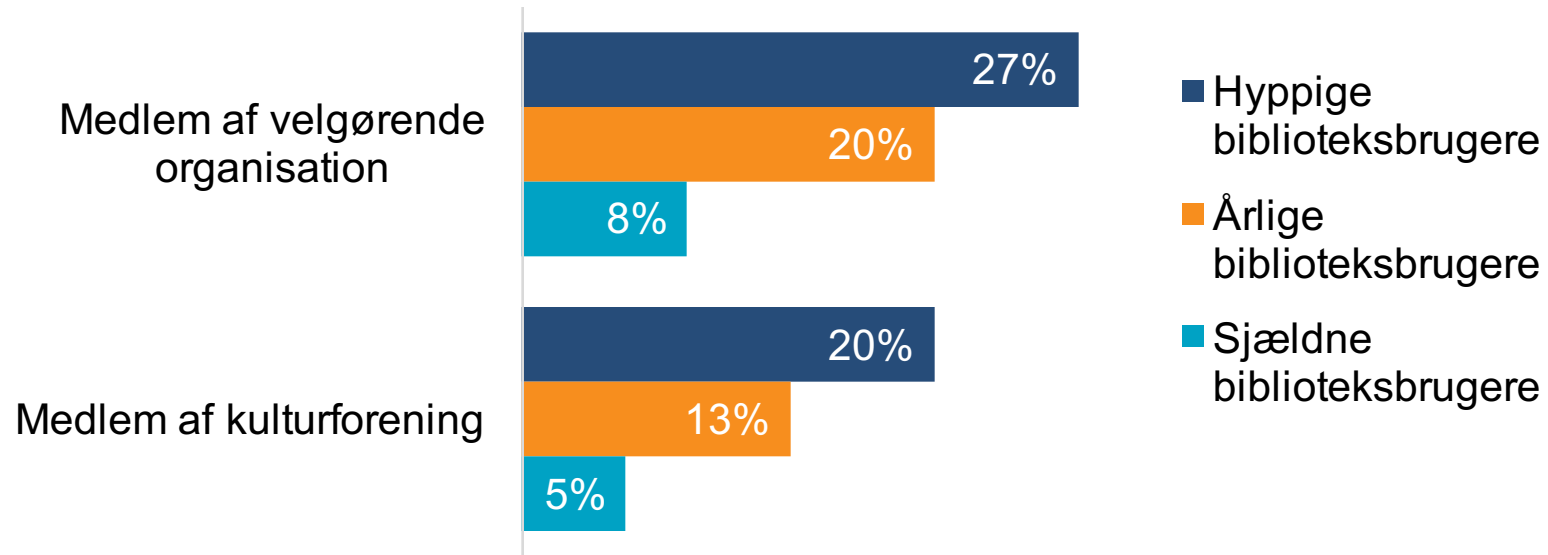
Hyppig brug af biblioteket hænger sammen med *større tilslutning til demokratiske værdier*. De indvandrere og efterkommere, som hyppigt bruger biblioteket, mener i højere grad end de sjældnere brugere, at Danmark bør være et demokratisk politisk system samt i lidt højere grad, at man frit bør kunne vælge venner, uddannelse og kæreste.

Hyppige brugere skal forstås som ugentlige eller månedlige brugere.

4. Biblioteksbrug og medborgerskab

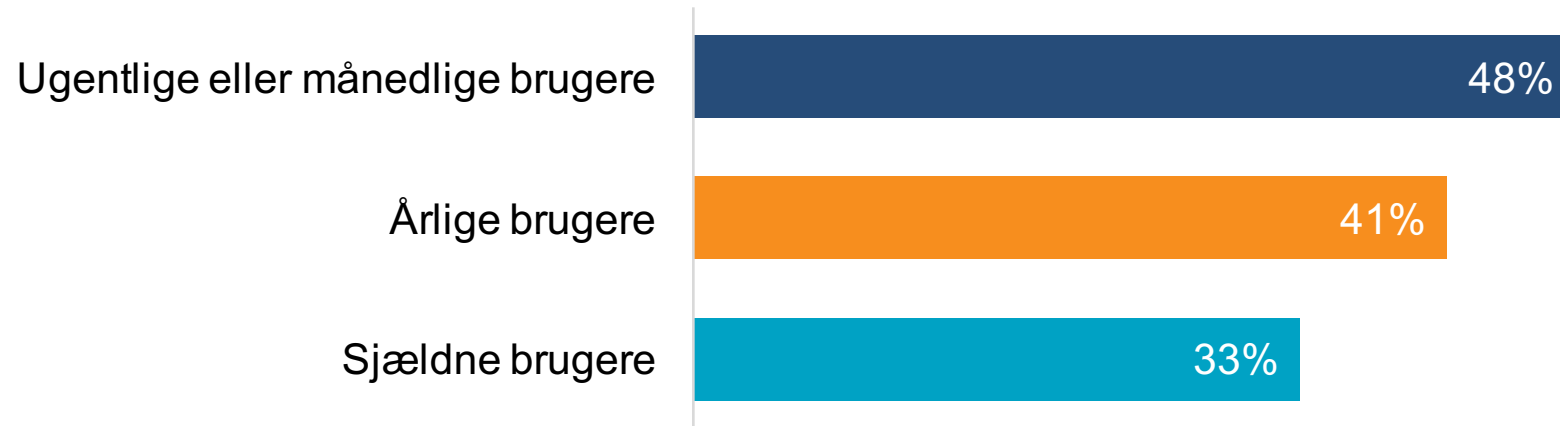
Procentandel der er medlem af en forening

”Foreningsdanmark” og biblioteksbrug følges ad. De hyppige brugere af biblioteket har er i højere grad medlem af en velgørende organisation eller en kulturforening end de, som bruger biblioteket årligt eller sjældnere.

Medborgerskab og biblioteksbrug følges ad

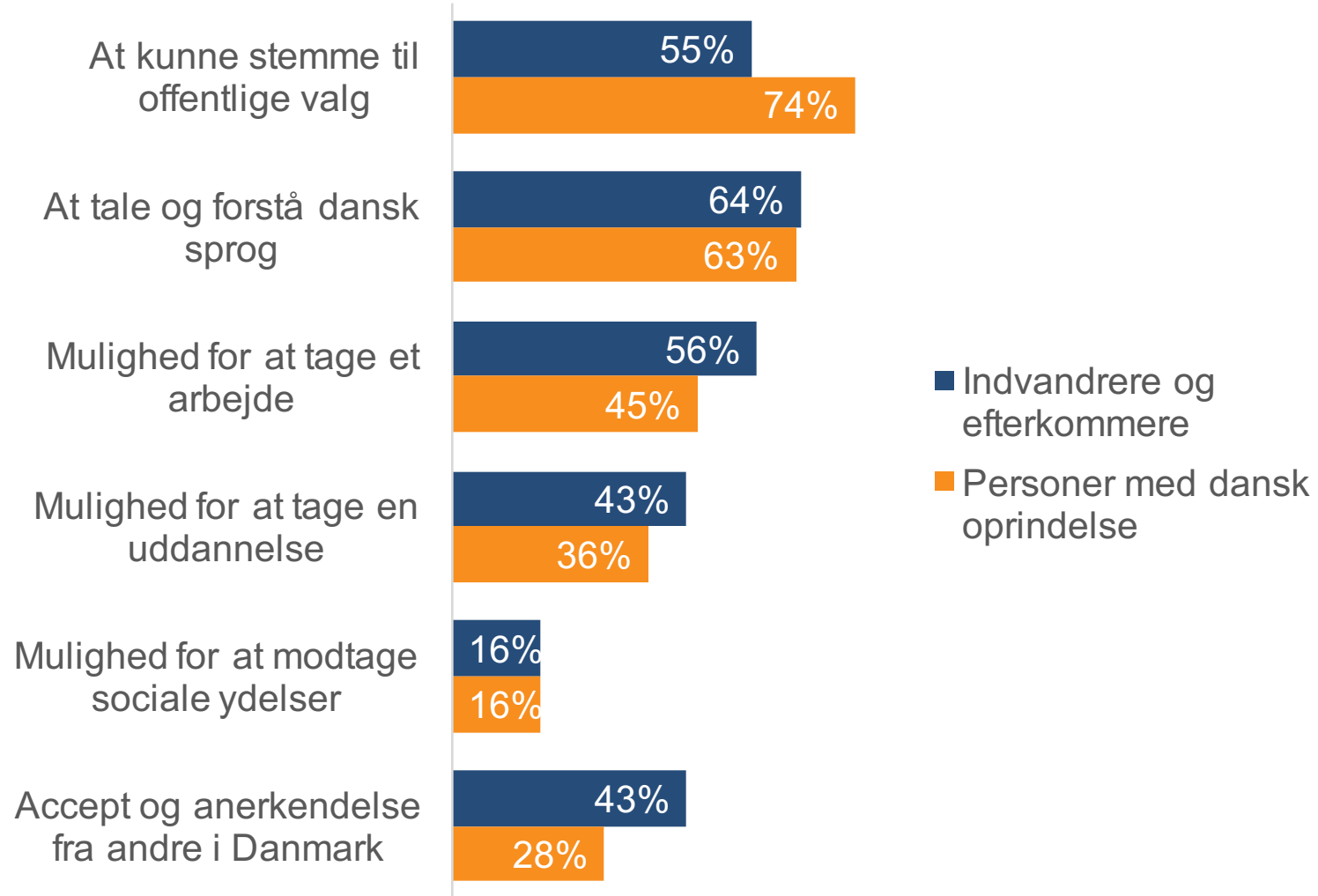
Har du inden for det seneste år udført ulønnet, frivilligt arbejde for en forening eller organisation? (Procentandel, der har svaret "ja")

Jo hyppigere, man bruger biblioteket, jo større er sandsynligheden for, at man inden for det seneste år har udført frivilligt arbejde.

Hvad skal der til for at man oplever sig som medborger?

Mange indvandrere og efterkommere synes at, at kunne tale og forstå dansk samt have mulighed for at tage et arbejde er blandt de vigtigste faktorer for at man oplever sig som fuldgældig medborger.

6. Om undersøgelsen

Med denne undersøgelse søger Danmarks Biblioteksforening at opnå viden om befolkningens biblioteksbrug i forhold til medborgerskab, integration, indvandring, mønsterbrydning og socialt udsatte.

Undersøgelsen er foretaget blandt 1.309 danskere Via Moos-Bjerre og Langes webpanel i maj og juni 2016. Heraf er 303 defineret som indvandrere eller efterkommere af indvandrere, dvs. enten ikke selv er født i Danmark, eller har forældre, der ikke er født i Danmark.

Personer med indvandrerbaggrund er bevidst oversamlet i undersøgelsen for at opnå tilstrækkeligt med besvarelser til at kunne sammenlignes med personer med dansk oprindelse.

Det er vigtigt at bemærke, at uddannelsesniveaue for respondenterne med indvandrerbaggrund er væsentligt højere end det gennemsnitlige uddannelsesniveau for indvandrere på landsplan. Det er således en relativt ressourcestærk indvandrergruppe, der har besvaret spørgeskemaet. Dette er et velkendt og forventeligt forhold for undersøgelser som disse.

De viste forskelle i rapporten genfindes dog også, når vi statistisk korrigerer for den uddannelsesmæssige skævhed - eller sågar udelukkende ser på gruppen af dårligst uddannede indvandrere. De fundne forskelle går altså på tværs af indvandrerens uddannelsesniveau.

Den repræsentativitetsmæssige skævhed mht. uddannelse ændrer altså ikke på de forskelle, som er fundet i stikprøven, selvom der er en vis usikkerhed forbundet med de konkret opgjorte forskelle. De viste forskelle mellem indvandrere og efterkommere og personer med dansk oprindelse kan dermed tillægges reel betydning (fortegn og tendenser), mens det anbefales at fortolke de konkrete værdier med større forsigtighed.

